

ΤΟ ΑΝΘΟΣ ΧΑΡΙΤΩΝ
ΚΑΙ ΤΟ ΑΝΘΟΣ ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΥ ΚΑΡΤΑΝΟΥ

Ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Καυσοκαλυβίαις τοῦ Ἁγίου ὄρους λεγομένης Καλύβης τῶν Ἰωασσαφαίων, ἧς τοὺς χειρογράφους κώδικας περιέγραψα ἐν τῷ ἐμῷ Καταλόγῳ τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου ὄρους ἐλληνικῶν κωδίκων¹, ἀπόκειται ὑπ' ἀρ. 70 τῶν ἐντύπων βιβλίον ἐπιγραφόμενον ὡδε·

ΑΝΘΟΣ
ΤΩΝ
ΧΑΡΙΤΩΝ

βιβλίον πολλὰ ὠρατον, καὶ ὠφελιμώτατον εἰς τὰ παιδιά καὶ νέους, καὶ εἰς κάθε ἄλλον Χριστιανὸν, ὁποῦ μὲ ἀρεταῖς ἐπιθυμᾷ νὰ στολίσῃ τὸν ἑαυτὸν του.

Μετὰ πῖνακος ὄλων τῶν Κεφαλαίων,
ὁποῦ εἰς αὐτὸ περιέχονται·

Ἐκκαθαρθὲν ἐκ πολλῶν ὧν πρότερον εἶχε σφαλμάτων παρὰ τοῦ Σοφωτάτου καὶ Πανοσιωτάτου Ἀμβροσίου τοῦ Γραδενίγου Ἀββᾶ, καὶ Βιβλιοφύλακος τοῦ Ἁγίου Μάρκου· καὶ νεωστὶ τυπωθὲν μετὰ πάσης ἐπιμελείας.

Ἐ Ν Ε Τ Ἰ Η Σ Ι

Παρὰ Νικολάφ τῷ Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων, ἀχοε'
CON LICENZA DE' SUPERIORI, E PRIVILEGIO.

Πρὸ τοῦ τόπου τῆς τυπώσεως εὔρηται τὸ γνωστὸν μετὰ μελίσεως ἐν μέσῳ τῶν γραμμάτων Ν(ικόλαος) Γλ(υκεῖς) ἔμβλημα τοῦ τυπογραφείου².

Τὸ βιβλίον τοῦτο σχήματος 8^{ου} σύγκειται ἐκ σελίδων ἑξηκτα-

¹ Τόμ. Β', 1890, σ: 465 κ. ε.

² Ἰὴσ ἀνωτέρω σ. 806.

μένων 55, διηρημένων εἰς δύο στήλας. Ὁπισθεν δὲ τοῦ τίτλου εἶνε ἐκτετυπωμένος ὁ ἔξης «Πίναξ τοῦ παρόντος βιβλίου»·

Περὶ ἀγάπης	Κεφάλαιον α΄.
Ἐλάττωμα τῆς Ζηλίας	Κεφ. β΄.
Περὶ Χαρᾶς	Κεφ. γ΄.
Ἐλάττωμα τῆς Λύπης	Κεφ. δ΄.
Περὶ Εἰρήνης	Κεφ. ε΄.
Ἐλάττωμα τῆς Μανίας	Κεφ. ς΄.
Περὶ Ἐλεημοσύνης	Κεφ. ζ΄.
Ἐλάττωμα τῆς Ἀνελεημοσύνης	Κεφ. η΄.
Περὶ Ἐλευθερίας	Κεφ. θ΄.
Ἐλάττωμα τῆς Ἀκριθείας	Κεφ. ι΄.
Περὶ Διορθώσεως	Κεφ. ια΄.
Ἐλάττωμα τῆς Κολακείας	Κεφ. ιβ΄.
Περὶ Φρονήσεως	Κεφ. ιγ΄.
Ἐλάττωμα τῆς Μωρίας	Κεφ. ιδ΄.
Περὶ Δικαιοσύνης	Κεφ. ιε΄.
Ἐλάττωμα τῆς Ἀδικίας	Κεφ. ις΄.
Περὶ Ὁρθότητος	Κεφ. ιζ΄.
Ἐλάττωμα τῆς Δολιότητος	Κεφ. ιη΄.
Περὶ Ἀληθείας	Κεφ. ιθ΄.
Ἐλάττωμα τοῦ Ψεύδους	Κεφ. κ΄.
Περὶ Δυνάμεως	Κεφ. κα΄.
Ἐλάττωμα τῆς Ζηλίας	Κεφ. κβ΄.
Περὶ Μεγαλοψυχίας	Κεφ. κγ΄.
Ἐλάττωμα τῆς Ἐπάρσεως	Κεφ. κδ΄.
Περὶ Σταθερότητος	Κεφ. κε΄.
Ἐλάττωμα τῆς Ἀσυστασίας	Κεφ. κς΄.
Περὶ Συγκερνότητος	Κεφ. κζ΄.
Ἐλάττωμα τῆς Ἀσυγκερνότητος	Κεφ. κη΄.
Περὶ Ταπεινοφροσύνης	Κεφ. κθ΄.

Ἐλάττωμα τῆς Ἀλαζονείας	Κεφ. λ'.
Περὶ Ἐγκρατείας	Κεφ. λα'.
Ἐλάττωμα τῆς Γούλας	Κεφ. λβ'.
Περὶ Εὐνουχίας	Κεφ. λγ'.
Ἐλάττωμα τῆς Πορνείας	Κεφ. λδ'.
Περὶ Μετροσύνης	Κεφ. λε'.

Ἡ ἔκδοσις αὕτη τοῦ "Ἄνθους χαρίτων, ὅπερ εἶνε μετάφρασις τοῦ ἰταλικοῦ βιβλίου *Fiore di Virtù*, δὲν εἶνε ἡ πρώτη. Πρώτην γνωστὴν αὐτοῦ ἔκδοσιν ἔχομεν τὴν παρὰ τῷ Ἀνδρέᾳ Κουνάδῳ ἐν Βενετίᾳ τῷ 1546, ἧς ἀντίτυπον σώζεται ἐν τῇ Βασιλικῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Μονάχου¹. Πλὴν δ' αὐτῆς εἶνε γνωστὴ καὶ ἔκδοσις τοῦ 1594 «Ἐν Βενεταίαις παρὰ Φραγγίσκων τῶν Ἰουλιανῶν», ἧς ἀντίτυπον εὐρίσκετο συνεσταχωμένον μετὰ τῆς χειρογράφου Φυσικῆς τοῦ Βικεντίου Δαμωδοῦ ἐν τῷ κώδικι 242 τῆς ἐν Ἀγίῳ ὄρει βιβλιοθήκῃς Σιμοπέτρας², ἧτις δυστυχῶς ἔγεινε μετὰ τὴν ὑπ' ἐμοῦ καταγραφὴν τῶν κωδίκων αὐτῆς παρανάλωμα πυρκαϊᾶς τῷ 1891³.

Δὲν πρέπει δὲ νὰ συγχέωμεν τὸ "Ἄνθος χαρίτων πρὸς τὸ βιβλίον τὸ μνημονευόμενον πολλάκις ἐν τῇ Τουρκογραικῇ τοῦ Μαρτίνου Κρουσίου ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν "Ἄνθος, οὗ χρῆσιν ἐποιήσαντο ἐπ' ἰσης ὁ τε Λέων Ἀλλάτιος καὶ ὁ Δουκάγγιος. Τὸ ἄλλο τοῦτο "Ἄνθος εἶνε τὸ τοῦ Κερκυραίου μοναχοῦ Ἰωαννικίου Καρτάνου τὸ ἐπιγραφόμενον «Τὸ παρὸν βιβλίον εἶναι ἡ παλαιὰ τε καὶ νέα διαθήκη, ἧτοι τὸ ἄνθος καὶ ἀναγκαῖον αὐτῆς. Ἔστι δὲ πάνυ ὠφέλιμον καὶ ἀναγκαῖον εἰς πᾶσα χριστιανόν». Ἐχομεν δὲ τούτου πλὴν τῆς σπανιωτάτης πρώτης ἐκδό-

¹ *Leyraud Bibliographie hellénique . . . aux XVe et XVIe siècles.* Ἐν Παρισίοις. 1885. Τόμ. Α' σ. 274 κ. ε.

² Σπυρ. Π. Λάμπρου Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἀγίου ὄρους ἑλληνικῶν κωδίκων. Ἐν Κανταβριγίᾳ τῆς Ἀγγλίας. 1895. Τόμ. Α' σ. 129.

³ Αὐτόθι σ. VI.

σεως ἐν Βενετία τῷ 1536 in aedibus Zanetti Casterzagen-
sis¹ καὶ μεταγενεστέραν ἔκδοσιν, ὁμοίως ἐν Βενετία, τῷ 1566
apud Jacobuni Leoncinum².

Τὸ βιβλίον τοῦτο τοῦ Καρτάνου περιέχει περίληψιν τῆς Ἀ-
γίας Γραφῆς, ἣτις εἶνε « μυθαρίοις ποικίλοις μεμιγμένη, πολ-
» λῶν δογματικῶν συνυφανομένων ζητημάτων, παρατείνεται
« δὲ κυρίως ἡ ἱστορία αὕτη μέχρι τοῦ Οὐεσπεσιανοῦ ἐν πληθύι
« τερατωδῶν ἀνακριθειῶν, παρεμβαλλομένης ἐν μὲν τῷ ρπγ'
« κεφαλαίῳ τῆς ἱστορίας τῶν ἑπτὰ οἰκουμενικῶν συνόδων, ἐν
« δὲ τῷ ρπδ' χρονολογικῶν τινων σημειώσεων ἀπὸ τῆς οἰκῆ-
« σεως τῆς Βενετίας μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ συγγραφέως »³. Τὰ
χρονικὰ ταῦτα σημειώματα τοῦ ρπδ' κεφαλαίου ἀνετύπωσεν ὁ
Χόπφ ἐκ τοῦ μοναδικοῦ ἀντιτύπου τῆς πρώτης ἐκδόσεως, τοῦ
ἐν Μονάχῳ ἀποκειμένου⁴, « οὐχὶ ἐν πᾶσιν ἀκριβῶς »⁵. Πλὴν δὲ
τῆς τοιαύτης περιλήψεως τῆς Ἀγίας Γραφῆς περιέχει τὸ βι-
βλίον τοῦ Καρτάνου καὶ δεκαεννέα δογματικοὺς λόγους, ὧν ὁ
πρῶτος, ὁ δεύτερος, ὁ πέμπτος, ὁ ἕνατος, ὁ δέκατος τρίτος, ὁ
δέκατος ἕβδομος καὶ ὁ δέκατος ὄγδοος, οἱ φέροντες τὰς ἐπι-
γραφὰς Περὶ ἀγάπης, Περὶ πειρασμοῦ, Περὶ φιλαργυρίας, Περὶ
φθόνου, Περὶ μετάνοιας καὶ Περὶ ἐξομολογήσεως, συμπεριελή-
φθησαν ἐν τέλει τῆς ἐν ἔτει 1628 ἐκδόσεως τοῦ Θησαυροῦ τοῦ
Δαμασκηνοῦ Στουδίτου, ἀντικαταστήσαντες τὰς ἐν τῇ προτέρᾳ
ἐκδόσει τοῦ 1870 Ὀμιλίας Ἀλδέρτου Μαρίνου τοῦ Χίου⁶.
Καὶ συμπίπτει μὲν ἡ ἐπιγραφή τοῦ πρώτου τῶν λόγων τούτων
τῶν παραληφθέντων ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Καρτάνου, Περὶ ἀγά-
πης, μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ πρώτου κεφαλαίου τοῦ Ἄνθους

¹ Leyraui ἐνθ' ἀν. σ. 226 κ. ε.

² Αὐτόθι Τόμ. Β' σ. 4 κ. ε.

³ Ἰὼς Βασίλειον Γεωργιάδην παρὰ Leyraui ἐνθ' ἀν. σ. 227.

⁴ Chroniques gréco-romanes. Ἐν Βερολίνῃ. 1873 σ. 266 κ. ε.

⁵ Κατὰ τὸν Βασίλειον Γεωργιάδην ἐνθ' ἀν. σ. 228.

⁶ Leyraui ἐνθ' ἀν. Τόμ. Α' σ. 257.

χαρίτων, συνώνυμος δὲ εἶνε καὶ ὁ Περὶ φθόνου δέκατος τρίτος λόγος τοῦ Καρτάνου πρὸς τὸ ἐν κεφαλαίῳ δευτέρῳ καὶ εἰκοστῷ δευτέρῳ τοῦ "Ἄνθους χαρίτων Ἐλαττωμα τῆς Ζηλίας, ἀλλ' οὔτε οἱ λόγοι οὔτοι οὔτε οἱ λοιποὶ ἔχουσι τι τὸ κοινὸν πρὸς αὐτὸ τὸ κείμενον τοῦ κεφαλαίου τοῦ "Ἄνθους τῶν χαρίτων.

